Ե ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1387 — 100 ՓԱՐԱ — ՇԱԲԱԹ, 21 ԱՊՐԻԼ 1923

ԲԱԺՆԵԳԻՆ			
Պոլիս	900	400	200 Ղրշ.
Թուրքիա	900	500	250 »
Արտասահմ.	100	60	30 Ֆր.
Ամերիկա	10	6	3 Տոլր.

Թղթակցին կից. Պիլլուր փողոց Էսկի Փօսթա խան թիւ 11 ՂԱԼԱԹԻԱ — Կ. ՊՈԼԻՍ

ژوغوورتی جاین ـ ژاماناق غزته‌سی اداره‌خانه‌سی در سعادت غلطه تونل اتصالنده بللور سوقاق اسکی پوسته خان
Joghovourti Tzayn — Jamanak Quotidien Arménien A coté du Tunel Rue Billour Eski Posta Han No. 11 Galata Constantinople

ՀԵՌԱՁԱՅՆ՝ Բերա 462 — TÉLÉPHONE : Péra 462 — تلفون نومروسی بك اوغلی ٤٦٢

✻ ԺԶ. ՏԱՐԻ ✻ — Հիմնադիր «Ժամանակ»ի ՄԻՍԱՔ ԳՕՉՈՒՆԵԱՆ (ՔԱՍԻՄ)

✻ ԹԻՒ 4668 ✻

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏՈՂԸ			
էջ	Բ.	Գ.	Դ.
40	25	15 Ղրուշ	

◎ ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ ◎

ՄՐ. ՄՕՆԹԿՕՄԷՐԻԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ

Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

ՀԱՑՈՑ ՅԱՏԿԱՑՈՒԵԼԻՔ ՀՈՂԱՄԱՍԸ ԴԵՌ ՉԷ ՈՐՈՇՈՒԱԾ

ԼԱՅՆ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Պիտի տրուի հայ գաղութին

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ Գարախանի նախագահութեան տակ

ՓԱՐԻԶ, 15 Ապրիլ

Մր. Մօնթկօմէրի, Ամերիկա - Արմենիա ընկերութեան քարտուղարը, որ Լօզանի մէջ Ռուսիոյ կողմէ եղած Փոպանի առաջարկին վրայ մեկնած էր դէպի Երեւան և Մոսկուա, վերադարձաւ քաղաքս անցած շաբթու մէջ և իր առաքելութեան մասին տուաւ մանրամասն տեղեկութիւններ Ազգային Պատուիրակութեան։

Պատասխանելով մեր հարցումներուն, Մր. Մօնթկօմէրի ըրաւ հետեւեալ յայտարարութիւնները.

— Ճամբորդութեանս ընթացքին նախ հանդիպեցայ Կ. Պոլիս, ուր տեսայ Պ. Պ. Մակինցեանը և Ա. Թէրզիպաշեանը, նաեւ ռուսական ներկայացուցիչ Մ. Սալքինը։ Տեսակցութիւն ունեցայ նաեւ Պատր. Տեղապահին հետ։ Բոլորն ալ կը յուսային թէ հայ գաղթականները Քուպան փոխադրել գործնական է։ Պոլսոյ մէջ կային վերջերս Անատոլուէն հեռացած մօտ 5000 գաղթականներ, որոնք խեղճ էին և տեղաւորուած գաղթականական կայաններու մէջ։ Անոնց փոխադրութիւնը առանձնակի նկատի չէր առնուեր և մասը կը կազմէր միւս բոլոր գաղթականներուն տեղաւորման հարցին։

«Տեղապահ Ս. Էջմիածնի միաբաններուն համար ինծի յանձնեց կարեւոր քանակութեամբ կերպաս հագուստի համար։

«Պաթումի մէջ գտայ 5-6000 հայ գաղթականներ, որոնք եկած են Թուրքիոյ սահմաններուն մօտ տեղերէն և չորս տարիէ ի վեր կը մնան ռուսական նախկին զօրանոցներու մէջ։ Հայաստանի կառավարութիւնը որոշած է զանոնք փոխադրել Ալեքսանդրապոլի շրջանը, բայց եւրոպէն Թիֆլիսի մէջ ըսին ինծի թէ ժամանակ մը յետաձգուած է անոնց փոխադրութիւնը։

«Հայաստանի մէջ այցելեցի Երեւան և Աղեքսանդրապոլ քաղաքները և տեսայ Հայաստանի ներկայ վարիչները, որոնք նուիրուած են շինարար աշխատանքի։

«Հանրապետութիւնը պէտք է ըսել թէ աղքատ է, բայց լեցուն է տնտեսական բարելաւումի կարելիութիւններով։ Մոսկուայի կառավարութիւնը մեծապէս կը շահագրգռուի Հայաստանի արդիւնաբերութեան զարգացումով։ Երկիրը խաղաղ է ու ապահովութիւն կը տիրէ։ Ժողովուրդը անդուլ աշխատանքի մէջ է։ Տեսայ Պ. Պօղոսեանը, որ կը հսկէ ոռոգումներու գործին։ Այժմ կը կատարեն Մուղանի դաշտին ոռոգման աշխատանքները։ Այս դաշտը ունի 10 հազար տեսեաթին տարածութիւն որուն 2 հազարը պիտի ջրուի առաջին տարին և պիտի յատկացուի բամպակամշակութեան։

«Այցելեցի նաեւ Էջմիածին։ Կաթողիկոսը հիւանդ էր և անկողնի կը ծառայէր։ Զիս ընդունեց և օրհնեց։ Ճեմարանը վերաբացուած է, բայց աշակերտներուն թիւը քիչ է։ Կաթողիկոսին հիւանդութեան ընթացքին կը փոխանորդէ Խորէն Եպիսկ.։

«Երեւանի մէջ ներկայ եղայ Բուլուսվարի պետական թատրոնին մէջ «Անուշ» օպերային։ Տիգրանի ղեկավարութեամբ հայ երգիչներ և երգչուհիներ մեծ յաջողութեամբ ներկայացուցին։ (Ծ. Թ. Մր. Մօնթկօմէրի՛չ միայն եռանդուն գործիչ մը, այլ երաժշտագէտ ալ է)։ Օբերային ներկայացման համար մէկ թիկնաթոռը կ'արժէր 700 000 ռուբլի։

«Աղեքսանդրապոլի մէջ այցելեցի որբանոցները, ուր տղաքը կը դաստիարակուին և կը մեծնան, արհեստներ ալ սորվելով։ Որոշ տարիքի մը հասնող տղաք կը ղրկուին Երեւան, ուր կ'աշխատին իբրեւ արհեստաւոր։ Աղեքսանդրապոլի քաղաքագլուխ Տօքթ. Մելքոնեան մօտէն կը հետաքրքրուի որբանոցներով և Նպաստամատոյցի ու Հայկ. կառավարութեան միջեւ սերտ գործակցութիւն մը կայ։

«Մոսկուայի կառավարութեան կողմէ Հայաստանի կառավարութեան նուիրուած հիւսուածեղէնի գործարանին մեքենաները անուոկներով պահուած կը մնան Նպաստամատոյցի մթերանոցներէն մէկուն մէջ։ Այս գործարանը կազմակերպելու համար կը պակսին յարմար շէնք, դրամ և բամպակ։

«Հայաստանի քաղաքներուն մէջ շէնքի պակասը մեծապէս կը զգացուի։ Երկիրը արշաւանք կրած ըլլալով՝ պատերը կան, տանիքները չկան։ Այն տուները, որոնց երկու յարկին պատերը կանգուն մնացած են, Նըպաստամատոյցին կողմէ կը ծածկուին տանիքով մը։

«Հայաստան ունի զարմանալի կլիմայ մը։ Մարտի սկիզբը երբ կը գտնուէի այնտեղ, Աղեքսանդրապոլի մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէր, մինչ մէկ քանի ժամ հեռու գտնուող Երեւան տաք էր։

«Փոխադրութեան միջոցները բաւական կանոնաւոր էին։ Երեւանէն Թիֆլիս երկաթուղիով ճամբորդութիւնը կը տեւէ մէկ օր. իսկ Թիֆլիսէն Մոսկուա 5 օր։ Շաբաթը երկու անգամ Պաթումէն ուղղակի Մոսկուա երկու կառախումբ կը մեկնի, անցնելով Պաքուէն։

«Մոսկուայի մէջ տեսակցեցայ ռուս պետական մարդոց, մասնաւորապէս Պ. Պ. Չիչէրինի, Գարախանի և հայկ. ներկայացուցիչ Տէր. Գաբրիէլեանի հետ։ Պէտք է ըսել որ ռուսական կառավարութիւնը տրամադրութիւն ունի Հայոց տալու սեփ հող իր երկրին մէջ. սակայն Քուպանը որոշուած չէ. այս անունը Լօզանի մէջ արուեցաւ Պ. Չիչէրինի կողմէն։ Մոսկուայի մէջ կը խօսուէր կեդրոնական Վոլկայի, Անդրկովկասի, Բրկըզներու երկրին, Սիպերիոյ կամ Թուրքեստանի մասին, ուր եթէ Հայերը հաստատուին, անոնց պիտի տրուի լայն ինքնավարութիւն, ինչպէս գոյութիւն ունի այժմ Ռուսիոյ զանազան ազգութեանց համար։ Սակայն իմ կարծիքովս շատ դժուար է հայ գաղթականները իրենց երկրէն շատ հեռուները տանիլ։

«Կարելի է ըսել թէ ռուս կառավարութիւնը հայ գաղթականներու խնդրով զբաղեցաւ հայկական կառավարութեան դիմումներուն վրայ, Իզմիրի դէպքէն ետք։ Մոսկուայի մէջ կազմուած է մասնաւոր յանձնախումբ մը, որ կ'աշխատի Գարախանի նախագահութեան տակ և որուն անդամ են զանազան ժողովրդութեանց ներկայացուցիչները և Հայաստանի ներկայացուցիչը։ Այս յանձնախումբը կը զբաղի նախ որոշելու համար թէ ո՞ր հողամասը կարելի է յատկացնել հայ գաղթականներուն և յետոյ պիւտճէի խնդրով։ Ռուս կառավարութիւնը հայ գաղթականին պիտի տայ հողը և բոլոր այն դիւրութիւնները, զորս կուտայ ռուս գաղթականին. սակայն գաղթականներու փոխադրման և տեղաւորման համար օտար մարդասիրական ընկերութիւնները պէտք է տրամադրեն ֆոնտ մը։

«Մոսկուայի մէջ առիթը ունեցայ մօտէն շփում ունենալու հայ գաղութին հետ, որ զիս պատուելու համար սարքեց հացկերոյթ մը, Սլավինսքի պողոտի մէջ։ Ներկայ էին գաղութին բոլոր յայտնի դէմքերը, ինչպէս Տէր-Գաբրիէլեան, Կ. Միքայէլեան, Տ. Արուէն քհնյ. Սիմոնեանց, Աւետիս Գուլանթարեան եւն....։

(Հետաքրքրական կը նկատենք, այստեղ տալ յիշեալ հացկերոյթին ճաշացանկը, զոր պահած էր Մր. Մօնթկօմէրի.— Ապուր, կարկանդակ, «Թէրլէթ (Վոլկայի համբաւաւոր ձուկը) հնդկահաւի խորոված, «շուֆլէտ, սօս մայէօնէզ», գեղձ Մէլիզա։ Ճաշին սկիզբը մատակարարուած է անխուսափելի «զաքուսքա»ն (սեւ խաւիար) եւն։)

⁂ Մր. Մօնթկօմէրի մեկնեցաւ Ամերիկա, ուր կը տանի յուսադրիչ տպաւորութիւններ թէ՛ Երեւանէն և թէ Մոսկուայէն։ ԹՂԹԱԿԻՑ

Սերպիա կը ճանչնայ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԱԹԷՆՔ, 19.— Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Եուկօսլաւ կառավարութիւնը որոշած ըլլալով ճանչնալ Յունաստանի Թագաւորը, Աթէնքի սերպ դեսպանը և Պելկրատի հելլէն դեսպանը ի մօտոյ պիտի յանձնեն իրենց յանձնարարագրերը։ (Թ. Հ. Ռ.)

Օրուսն Նիւթեր

ԽՄԲԱԳԻՐ ՄԸ՝ ԴՊՐԱՊԵՏ(՛) ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ՝ ՍԻՄԻՏՃԻ,(՛՛) ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ՝ ԴԵՐԱՍԱՆ(՛՛՛)

Չեմ գիտեր թէ այս բոլոր տարօրինակութիւնները իմ աչքի՞ս միայն կը հանդիպին, եթէ ոչ ուրիշներ ալ կը տեսնեն կամ կ'իմանան եւ թմբիծաղով մը կ'անցնին կ'երթան առանց մեծ կարեւորութիւն մը ընծայելու։

Բայց ինծի համար ասոնք խիստ ուշագրաւ երեւոյթներ են մեր ընկերային կեանքին մէջ։

Գիտի ըսէք թէ խմբագիրի մը տիրացու, նոյն իսկ տիրացնապետ ըլլալուն մէջ ի՞նչ անպատեհութիւն կամ տարօրինակութիւն կայ, երբ Թէոդիկի պէս գրագէտ մը կը պատրաստուի աբեղայ ըլլալ կամ երբ Մրմրեանի պէս փիլիսոփայ մը ալէ՛լուիա, ալէ՛լուիա կը պոռայ։

Եւ սակայն տարօրինակութիւնը կա՛յ եւ կը մնայ, ինչ որ կ'ուզեմ ի վեր հանել։

Զատկին Բ. օրը Կասթուրիի (Քօրֆու) Ս. Սրկիտոնի տաճարին մէջ Տ. Գաբրիէլ քհ. Խաչատուրեանի կողմէ Աճիլլիոնի որբերուն մխիթարութեան համար մատուցուած պատարագին ատեն դպրապետի պաշտօնը վարեր է Պ. Արմենակ Տ. Յակոբեան։

Արդ, մեր երիտասարդ բարեկամը, Պոլիս գտնուած ատեն, կ'անդամակցէր Ճակատամարտի Խմբագրութեան...։ Եւ այս վերջինը այսօր եղեր է եւ տիրացո՛ւ կ'անուանէ... Պ. Մակինցեանը,— այսինքն այն որ իր որդեգրած ընկերային դաւանանքներով, առնչութիւն մը չի կրնար ունենալ ըլլալ կրօնքին եւ կրօնականներուն հետ։

Շիտակը ըսելով, մեր յարգելի պաշտօնակից Ճակատամարտ ծի՛շդ գտեր է «տիրացու» անուանելի՛ք մարդը...։

Հայտէ ըսենք թէ խմբագիրի մը տիրացու ըլլալը տարօրինակ չգտնուի։

Բայց չեմ գիտեր թէ նոյն բանը պիտի ըսուի՞ նաեւ այն ուսուցիչին համար, որ Վառնայի մէջ սկսեր է... սիմիտ (փոկեղ) ծախել։

«— Հաւանաբար խորհած է թէ, պիտի ըսեն ոմանք, մինչեւ հիմա հայ եղող մեայնն սնունդ ջամբելէն բան մը հասկցած չըլլալով, ուզած է այժմ այլուրային սնունդ ջամբել Վառնացիներուն»։

Թո՛ղ այնպէս ըլլայ։ Մանաւանդ թէ մխիթարութիւն մը ունինք որ Ռամազանը սկսած ըլլալով, փոկեղի սպառման շրջանին մէջ կը գտնուինք։

Բայց ո՛րքան ալ կեանքի զանազան երեւոյթներուն մէջ տարօրինակութիւն մը չտեսնելու յամառութիւնը ունենամ, ապահովապէս պիտի չկրնամ ձեր զարմանքը զսպել, երբ ձեզ ներկայացնեմ հետեւեալ լուրը, զոր կարդացի Թիֆլիզի Մարտակոչ թերթին 23րդ թիւին Բ. էջին Հայաստան խորագիրը կրող բաժնին մէջ, «Կուսակցական աւխառանք» խորագրին ներքեւ.

«Հակակրօնական պրոպագանդայի արդիւնքը եղաւ այն, որ Արփա եւ Գնիշիկ գիւղերի եկեղեցիները վեր են ածվել թատրոնների, իսկ վերջինի քահանան արձանագրվել է թատրոնական սեկցիայում դերասանութեան համար»...։

ՀԱՅՐ ՎԱՐԴԱՆ

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ Միացեալ ճակատ պիտի կազմեն

ՀՌՈՄ, 19 (Բ.).— Թրքական պատասխանէն յետոյ դաշնակից վարչապետներու միջեւ եղած բանակցութիւնները ենթադրել կուտան որ Լօզանի մէջ համաձայնականները միացեալ ճակատ մը պիտի կազմեն։ Սակայն կը կարծուի որ Թուրքերը իրենց պահանջումներուն մեծ մասին վրայ պիտի պնդեն, որով դժուարութիւններ պիտի ծագին։

⁂ Աթէնքէն յուարէն թերթի մը կը հեռագրեն թէ, Լոնտոնէն հասած հեռագիրներուն համաձայն, արտաքին գործերու նախարար Լորտ Քըրզըն վերադարձած ըլլալով, Նախարարական Խորհուրդը երէկ կարեւոր նիստ մը պիտի գումարէր, ճշդելու համար անգլ. պատուիրակ Սըր Հօրաս Ռըմպոլտի տրուելիք հրահանգները։

Լօզանի Դաշնակից պատուիրակներուն ԼՈՒՍԱՑԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՌՈՄ, 19.— «Բօփէրէ Տէլլը Սէռա» կ'ըսէ թէ միթնոլորտը յարմար է Թուրքիոյ հետ բանակցութիւններու վերսկսման համար։ Ժողովին առաջնութիւններուն գաղտարումէն ի վեր Դաշնակիցները ժամանակ ունեցան կացութիւնը ուսումնասիրելու և համաձայնելու։ Իտալական պատուիրակութիւնը Լօզան պիտի հասնի Թուրքիոյ հետ համաձայնութիւն մը ստորագրելու ջերմ փափաքով։ Բարիզէն և Լոնտոնէն առնուած տեղեկութիւններու համեմատ, այդ երկու երկիրներու մէջ ալ նոյն տրամադրութիւնը կայ։ (Ի. Գ.)

Պոլիս ե՞րբ պիտի պարպուի

Զօրավար Բէլլէ ի մէջ այլոց սա յայտարարութիւնը ըրած է Թանինի Լօզանի թղթակցին.— Պոլսոյ պարպումի մասին վճռական որոշումներ պիտի տրուին Լօզանի մէջ։ Սակայն, մեր կառավարութիւնը պահանջած էր որ հաշտութիւնը ստորագրուելէն և դաշնագիրը Ազգ. Մեծ Ժողովին կողմէ վաւերացուելէ յետոյ՝ Պոլիս պարպուի անմիջապէս։ Պետութիւնները պատասխանեցին թէ Պոլսոյ պարպումը հնարաւոր է դաշնագիրը իրենց խորհրդարաններուն կողմէ վաւերացուելէ յետոյ միայն։ Իմ կարծիքովս, պարպումի խնդիրը մասնաւորաբար պիտի լուծուի ուղղակի շահագրգռուող պետութեանց կողմէ։

«ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՁԱՅՆ», Ի ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԹԵՐԹՕՆԸ ✻ 52 ✻

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՈՃԻՐՆԵՐ ՕԴԻՆ ՄԷՋ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴԻ ՄԸ — ՁԴԱՅԱՅՈՒՆՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ - ԳՐԱՒԸ

ԳԼՈՒԽ ԻԴ.— ՏԻՒԲՕՆ ՄԱՐԹԷՆ ԻՐ ԽՕՍՔԸ ԵՏ Կ'ԱՌՆԷ

— Քանի որ ինքնաշարժը պատրաստ է, թոյլ տուր որ Բարիզ երթամ և լաւ լուրը հաղորդեմ Ժանի։

Տիւբօն Մարթէն պատասխանեց.

— Այո՛, քու նշանածիդ. շատ լաւ, գնա, սակայն չըլլայ որ այսօր հետդ բերես, որովհետեւ անպատճառ Հօֆէրին հետ կռիւի պիտի բռնուի. բայց ահա Հօֆէրը կուգայ, իր ձայնը լսեցի... այս կողմէն անցիր որ քեզ չտեսնէ...

Սիմա վերջին անգամ մը համբուրեց իր հայրը և ուրախութեամբ հեռացաւ։

— Որքա՛ն կը սիրեմ այս աղջիկը կ'ըսէր Տիւբօն Մարթէն, ի՞նչպէս պիտի կրնայի հակառակիլ անոր... յետոյ պէտք չէ մոռնալ որ Ժան Տիւպրէօյլ իսկապէս շատ համակրելի է... ո՛հ տհաւասիկ միւսին ձայնը կը լսեմ... ուշադրութիւն..., հօ՛մ... բարիլոյս Հօֆէր...

Հօֆէր ներս մտաւ առանց ձեւակերպութեան, աթոռի մը վրայ նետեց իր գլխարկը և առանց հրաւէրի սպասելու նստեցաւ ու ըսաւ.

— Չէ՞ք գիտեր թէ ով էր դիմակաւոր օդանաւորդը։

— Կ'երդնում որ ոչ, սիրելի Հօֆէրս... բայց քիչ մնաց որ պիտի մոռնայի... ձեզի ուղղեալ նամակ մը կայ։

— Շնորհակալ եմ...

— Այս նամակը ինքնաշարժը հոս բերող անծանօթ շօֆէօրը բերաւ...

Հօֆէր պատասխան իսկ չտուաւ. ան պատռեց պահարանը և հետեւեալ նամակը կարդաց.

«Ինքնաշարժին համար շնորհակալութիւններս, սիրելի Հօֆէր...
«ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴԸ»

Հօֆէր այդ նամակը կարդալով բարկութենէն դեղ-դեղին կտրեցաւ և նամակը գրպանը սահեցնելով շարունակեց խօսակցութիւնը.

— Դիմակաւոր օդանաւորդը Ժան Տիւպրէօյլն էր...

— Խե՞նթ ես...

— Ձեզ կարծեր... միայն վստահ եմ որ երէկ տեսած վիրաւորս Ժան Տիւպրէօյլն էր... ես խօսքը չեմ ըներ մրցումին օրը Սիմայի ներկայացող Ժան Տիւպրէօյլի՝ որ իրական Ժանը չէ..., իմ խօսքս կը վերաբերի դիմակաւոր օդանաւորդին՝ իմ իսկական հակառակորդիս...

Տիւբօն Մարթէն կասկածելի ակնարկներ կ'ուղղէր Հօֆէրի.

— Այդպէս կասկածով մի նայիք ինծի Պ. Տիւբօն Մարթէն, ես խենթ չեմ... երկու Տիւպրէօյլ կայ... այս մասին կասկած չունիմ... այդ երկու Ժանները կատարելապէս և անզանազանելի ըլլալու աստիճան իրարու կը նմանին... ասոնց մէկը՝ կեղծը, երկար ատենէ ի վեր կը փնտռուի ոստիկանութեան կողմէ։

Տիւբօն Մարթէն պատասխանեց.

— Սիրելիս, եթէ ընդունինք իսկ որ դիմակաւոր օդանաւորդը Ժանի կը նմանի, ան երբեք չկրնար Ժան Տիւպրէօյլը եղած ըլլալ...

— Ինչո՞ւ համար...

— Որովհետեւ մրցումին օրը մեր տեսած Ժանը իրական Ժանն էր... մոռցար թէ ի՞նչպէս անմիջապէս փութաց աղջկանս քով երթալ... հապա՞ Սիմայի ուրախութիւնը։

— Խե՛րն անիծածս... ճիշդ է, իրաւունք ունիք, ըսաւ Հօֆէր... բայց միւսը, վիրաւո՞րը... խե՛նթը... ըսել է թէ ան։

— Կեղծ Ժան Տիւպրէօյլն է...

Հօֆէր ոտքի ելաւ. ան գլխարկը առաւ և հեռացաւ՝ իբր թէ ոստիկաններէ հալածուած ըլլար...

Տիւբօն Մարթէն խիստ բարկացաւ Հօֆէրի այս կոպիտ վարմունքէն և վայրկեան մը անշարժ կենալէ յետոյ ըսաւ.

— Ոհ, ոչ, կը բաւէ այս կոշտին ըրածները... եւ ան կ'ուզէր իմ փեսաս ըլլալ... և ես խոստացած էի..., սակայն այս վայրկեանէն սկըսեալ ետ կ'առնեմ խօսքս...

ԳԼՈՒԽ ԻԵ.— ԵՐԿՈՒ ՆՇԱՆԱԾՆԵՐՈՒ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ Տ՚ՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տիկին Տիւպրէօյլ քաղցրօրէն իր տղուն վրայ հակած՝ կը փորձէր անոր գաղտնիքին տեղեկանալ...

Այս վերջինը թիկնաթոռի մը մէջ նստած, ակնարկը գետին ուղղած էր և չէր համարձակէր իր մօրը երեսը նայիլ...

— Ըսէ՛ նայիմ տղաս, իմ սիրելի Ժանս, ինծմէ ինչո՞ւ կը պահես, ի՞նչ ունիս... ինչո՞ւ համար այդ դիմակաւոր օդանաւորդին արկածը այդքան կը յուզէ քեզ, բայց չէ՞ որ մեռած չէ...

— Ո՛չ, մեռած չէ, կ'երդնում որ մեռած չէ, կ'երդնում որ մեռած չէ։

— Հետեւաբար ծանրապէս հիւանդ է... երէկ իրիկուն անմիջապէս որ Բրօսքէն վերադարձաւ իսկոյն անոր մօտ վազեցի, առանց ինծի ժամանակ ձգելու որ հարցաքննեմ զինքը... յետոյ Բրօսքէի հետ մեկնեցաք՝ ձեզի հետ տանելով նաեւ հիւանդը...

— Հիւանդանոց մը փոխադրեցինք զայն։ (Շար.)

Ռիզա Նուր պէյի ամբաստանութիւնները

ՀԻՒՍԷԻՆ ՃԱՀԻՏ ՊԷՅԻ ԴԷՄ

Վարանի խմբագիրներէն Անժէա Շիւքրի պէյ, որ Լօզան մնկնած է, պատուիրակ Ռիզա Նուր պէյի հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է։ Ռիզա Նուր պէյ սա յայտարարութիւնները ըրած է Հիւսէյին Ճահիտ պէյի մասին, պատասխանելով անոր կողմէ եղած յարձակումին։ — Բուն պատասխանատուն Հիւսէյին Ճահիտ պէյն է։ Սահմանադրութեան սկիզբէն ի վեր իմ տիպը Հիւսէյին Ճահիտ պէյն է։ Սահմանադրութեան սկիզբէն ի վեր իմ հակառակորդս է ան։ Բանավէճներ ծագեցան մեր միջեւ, ու ի վերջոյ չկրցաւ պատասխանել։ Իրար մոռցած էինք այլեւս, երբ վերջին անգամ ուզեց հակառակիլ որ պատուիրակ չերթամ, սուտ մը յերիւրելով եւ գռեհիկ միջոցներու դիմելով։ Թանինի մէջ գրուածներէն կը հասկնամ որ Ճահիտ պէյ պարզ թուղթակցի մըն է, եւ ամէն պարագայի մէջ Ալի Քէմալի տեղը բռնած է։ Անիկա ցաւ կ'զգայ որ այս երկրին ճակատագրին մէջ ազդակ մըն եմ, եւ բերնին չվայլող տգեղ խօսքեր կ'ընէ մինչեւ իսկ հայրենասէր, պէտք է ուժ տալ յանուն երկրին շահերուն պատուիրակ գացողի մը։ Ընդհակառակը՝ անոր ըրած յարձակումը ուժ մը կը ձեւացնէ մեզի համար։ Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի պատասխանները գաղտնի գործունէութեան մասին՝ իրեն նպաստաւոր փաստ մը կը հաստատէ։ Սակայն փաշային խօսքերը տարբեր ձեւով ներկայացուած են։

Ասուգիւ, յանուն Իթթիհատի՝ փաշային գիմաւ ընդդէմ չէ եղած, քանի որ բոլոր պատուաւոր իթթիհատականներ միլլիական դրօշին տակ, Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի շուրջը համախմբուած են։

Սակայն, Հիւսէյին Ճահիտ պէյ անձեր հասկնալով որ չպիտի կրնան պատուաւոր իթթիհատականները իրենց գործին գործնել, կ'ուզեն երեւան գալ իրենց անունով, տապալելու տիրապետութիւնը ձեռք [illegible]

[illegible]

կամները զիս մաւրնալ ըրին, երբ ընթացքը [illegible] ... լիացիներուն դէմ։ Այն ատեն հսկողութեան տակ առնուեցայ։ Այս ամէնը Ճահիտ պէյի երեսէն քաշած եմ։ Ճահիտ պէյ կ'ըսէ թէ ինք պաշտօնի աչք չունի։ Ինչ չէ՞ր որ սալօնին մէկ անկիւնը առնելով զիս, երբ մեր ժողովի իր դիմումը, եղբօրորդիին ամսական 400 ֆրանք, ու իրեն ալ օրական 50 ֆրանք վճարելու համար, սա խօսքերը ըսած էր ինծի. «Պահանջատէրերու պատուիրակ պիտի ընտրէին զիս, ընկերի հակառակեցաւ, եւ թշնամութեան մատնեց զիս։ Բարեխնամ... Ճավիտ պէյ ամսական 5'0 ոսկի կուտայ, եւ անով կ'ապրիմ»։ Ապագային, բոլոր իրադարձութիւններով պիտի ապացուցանեմ որ Ճահիտ պէյ Լօզանի մէջ ի՛նչպէս ծառայութիւն մատուցած է օտար սեղանաւորական հաստատութեանց։ Այդ մասին երեւան պիտի հանեմ կարգ մը փաստաթուղթեր։ Կը հարցնեմ թէ Չէսթըրի ծրագրին առթիւ ինպաստ Ֆրանսացիներուն գրած յօդուածները որո՞ւն կողմէ եւ ինչո՞վ գրեց։ Պանքայի մը անունն ալ պիտի տամ։ Հիմա մէկ խնդրանք միայն ունիմ. մէկ անգամ գէթ, բայց մը իսկ երեսը կարմրի։

ՆՈՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՐԻ ՄԷՋ

ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՖ, 19.— Անգործներու ցոյցի մը հետեւանքով ընդհարում մը տեղի ունեցաւ գերման ոստիկանութեան հետ, որ սուրով յարձակում գործեց եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ ըրաւ։ Ուրիշ խռովութիւններ ալ պատահեցան Միւլհայմի մէջ, ուր անգործ մը սպաննուեցաւ եւ ուրիշ 15 հոգի վիրաւորուեցան։ Անգործները ֆրանս. պաշտպանութիւն պահանջեցին։

Նոր ակադեմականները

ՓԱՐԻԶ, 19.—Արրա Պուէմօն եւ Մ. Ժօնսս ընտրուեցան Տ. Տիւշէնի եւ Մ. Բօլ Տէշանէլի տեղ։ Ժան Էքարի յաջորդին մասին քուէները հաւասար կերպով բաժնուեցան Մ. Մատլէնի եւ Մ. Ռպէլ Հէրմանի միջեւ։ Ընտրութիւնը յետաձգուեցաւ։ (Ս.)

Պուլկարեւսերպ գաղտնի դաշնագիր

ԱԹԷՆՔԷՆ յունարէն թերթի մը քաղուած հեռագրի մը համաձայն, «Մէսանճերօս» թերթը կը գրէ թէ Պուլկարիա մեծ գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ, Լօզանի մէջ Թրակիոյ կցումը յաջողցնելու համար։ Այդ թերթը կը յայտնէ թէ Պուլկարեւսերպ գաղտնի դաշնագիր մը գոյութիւն ունի, որով Սերպիա ուժ պիտի տայ Պուլկարիոյ պահանջումներուն՝ ի մասին Թրակիոյ։

Միջազգային առեւան

Չէսթըրի ծրագրին համար

ՓԱՐԻԶ, 19.—Թերթերը կ'իմանան թէ Կորանիի Թէրրսթ Քըմբէնին [illegible]

[illegible] 400 միլիոն փոխառութիւնը։

[illegible] (Ս.)

Տպարան Մ. ՏԷՐ-ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Տէր-Սահակեան տպարանի մէջ կը տպագրուին թերթեր, հանդէսներ, ամէն տեսակ գրքեր, պատի ածիսներ, պրօշիւրներ եւն.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՊՈԼԻՍ

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Օտար չոգենաւային ընկերութիւններու հրահանգ տրուած է որպէս զի Սեւ Ծովի եզերքներէն գաղթական չփոխադրեն այլեւս։ Վերջին անգամ Սամսոնէն Պոլիս եկող Աշխէրի շոգենաւին 250 ճամբորդներ ցամաք ելլելու չարտօնուեցան տակաւին, որովհետեւ ձեւակերպութիւնները չեն լրացած։ Պատրիարքարանը խնդրած էր ցամաք հանել եկողները եւ պատասխան ստացած էր որ ձեւակերպութիւնները լրանալէ անմիջապէս վերջ ցամաք պիտի հանուին անոնք։ Աշխէրի շոգենաւին նաւապետը կը հաստատէ որ գաղթական չփոխադրելու արգելք մը կայ, սակայն ինք ոչ իբր գաղթական այլ իբրեւ ճամբորդ բերած է այդ Հայերը, որոնք իրենք իրենց միջոցներով պիտի կրնան ապրիլ։

[illegible]

8. Սկիւտար՝ 73 այր 99 կին 57 մանչ, 37 աղջիկ գումար 266 չարաթական հաց 210 քիլօ։

9. Օրթաքէօյ՝ 370 այր 685 կին. 422 մանչ, 513 աղջիկ, գումար 1990, չարաթական հաց 5223 քիլօ։

Կայաններուն մէջ 1էն մինչեւ 6 պաշտօնեայ կը գտնուի։ 6 պաշտօնեայ կայ Պէշիքթաշի եւ Օրթաքէօյի կայաններուն մէջ։ Ընդհանուր պաշտօնեաներուն թիւն է 29։

Ընդհանուր գաղթականներուն թիւն է 6596, չարաթական տրուած հացին քանակութիւնն է 15.765։ Ասկէ զատ չաբաթը 158 տուփ կաթ կը տրուի եւ Սամաթիոյ ու Պատրքէօյի կայաններու ալ անունդ։

Կայաններու մէջ գտնուող տղաք 1էն մինչեւ 20 տարեկան են եւ ընդհանուր գումարն է 1554 մանչ 1490 աղջիկ։

Ասիկա ամբողջ գաղթականներու թիւը չներկայացներ այլ միայն կայաններու մէջ գտնուած գաղթականներուն [illegible]

[illegible]

6. Պէշիկթաշ 240 այր 430 կին. 358 մանչ, 341 աղջիկ գումար 1369 չարաթական հաց 2687 քիլօ։

7. Սամաթիա՝ 45 այր 215 կին. 100 մանչ, 112 աղջիկ, գումար 472 չարաթական հաց 1638 քիլօ։

[illegible] ըլլար, եթէ Պ. Թելլեան չհեկէր արթուն։ Դժբախտաբար, երբ տարի տասը դառնացած, քաշուած է իր թաղին գործերուն մասնակցելէ։ Այսօր, թաղին մէջ ամէնքը կը սպասեն, կ'ըսէ նամա-

կագիրը, որ ան չարունակէ իր այնքան օգտակար գործունէութիւնը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Ցխաս Փրկիչ Ազգ. Մայր եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը Ռոփայէլ վրդ. Էքմէքճեանի բարեկամներն ու համակիրները կը հրաւիրէ Ն. Գերապատուութեան քահանայութեան 25ամեայ յոբելեանին հանդէսին ներկայ գտնուիլ վաղը կիրակի, 22 Ապրիլ, ժամը 9.30ին։

ԲԵՐԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդը ի գիտութիւն կը ծանուցանէ որ Սամսոնցի Այրի Տիկին Մարիամ Սիւզմէճեանի եւ զաւակաց փափաքանաց համաձայն, վաղը, կիրակի, 22 Ապրիլ, թաղին Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ Գեր. Տ. Մեսրոպ Ս. Եպիսկ. Նարոյեան յաւուր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ եւ յետ աւարտման Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոյ իրենց ամուսնոյն և հօր՝ ողբացեալ Տիար Ղուկաս Սիւզմէճեանի։

Ս.ԶԴ.— Թաղ. Խորհուրդս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանէ թէ խնդրանօք Տէր եւ Տիկին Գուրգէն Մեզպուրեանի իրենց [illegible]

[illegible]

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԱԿՐԱՄԻ ՄԷՋ

ԶԱԳՐԷՊ, 19.— Ընդհարում մը պատահեցաւ գիւղացիներու եւ զինեալ այժմերու միջեւ, որոնք պաշտօն ունէին գասալիքները ձերբակալելու [illegible] (Ս.)

Պուլկար զինուորներու համախմբում

ՀԵԼԼԷՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ՎՐԱՅ

ԱԹԷՆՔ, 19 (Բ.).— Արեւմտեան Թրակիոյ հելլէն բանակատեղին լուր առած է թէ Պուլկարիա զինուոր կը համախմբէ հելլէնապուլկար սահմանագլխին վրայ։ Աթէնքի կառավարութեան հրամանով, Սոֆիայի հելլէն ներկայացուցիչը Պուլկար կառավարութեան մօտ աղդու դիմումներ ըրած է, նէօյիլիի դաշնագրին հակառակ նկատելով։ Պուլկար կառավարութիւնը պատասխանած է թէ իր սարքած դաշնադրերը կը յարգէ, եւ մաս մը զինուոր համախմբած է քոմիթէճիներուն դէմ։

Պուլկարիա քննութիւն կը պահանջէ

ԱԶԳԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԷՆ

ԺԸՆԵՎ, 19.—Ազգերու ընկերակցութեան ժողովը զբաղեցաւ Պուլկարիոյ դիմումով՝ արեւմտեան Թրակիոյ Պուլկարներուն հանդէպ ցոյց տրուած վարմունքի մասին։ Պուլկար պատուիրակը պահանջեց որ քննութիւն կատարուի եւ Յունաստանի շնորհուած հոգատարութիւնը ետ առնուի։ Հելլէն պատուիրակը մերժեց մակեդոնական հրաժարումները եւ ծանոյց թէ վտարուած Պուլկարները իրենց տեղերը պիտի վերադարձուին հաշտութեան կնքումէն ետք։ Ժողովը խորհրդակցութեան ենթարկեց խնդիրը։ (Ս.)

Մեր ընթերցողներուն եւ գործակալներուն

[illegible]

ԹՈՒՐՔ ԵՐԵՍՓ.

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թաղ. ժողովը որոշած էր որ Հայ ազգն ալ մասնակցի Թուրք երեսփ. ընտրութեանց։ Ինչպէս գրած էինք երէկ, ժողովականներէն Պ. Պ. Մատիչեան եւ Քէրէսթէճեանի ստորագրութեամբ հեռանելու հեռագրուեցաւ Էնկիւրի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի։

Պաշիւ ունինք տեղեկացնել ձեզ թէ Հայերն ալ պիտի մասնակցին յառաջիկայ ընտրութեանց իբր հայրենիքի զաւակներ եւ պիտի տան իրենց քուէները թեկնածուներու Իրաւանց Պաշտպանութեան կուսակցութեան, որուն կը նախագահէ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻԻ ԱՐԳԵԼՔԸ ՑԵՍԱԶԳՈՒԱԾ.— Պոլսոյ կուսակալութիւնը կը ծանուցանէ. «Հասկցուած ըլլալով թէ նախնական գործողութիւնները տակաւին լրացած չեն, եւ թէ գործողութեանց փութացումը պիտի ծնունդ չահագործութեան [illegible]

[illegible]

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

[illegible]

Օրօմօպիլի մը պատճառած աւերները.—Անցած օր Սիրքէճի օթոմօպիլ մը զարնուեցաւ կառքի մը, ու յետոյ գնաց բաղխեցաւ ծխախոտ ծախող Արթին էֆ. խանութին, որուն ցուցափեղկերը կոտրեցան, 550 ոսկի վնաս պատճառելով։ Երկու հոգի ալ վիրաւորուեցան։

ՍԻՆԷՄԱ-ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Բշ. 23 Ապրիլ, Գշ. 24 Ապրիլ
Ցերեկը ժամը 4ին եւ գիշերը 10ին
ՖՈՒՆՉԻՍԲԱ ՊԵՌԹԻՆԻԻ կողմէ

ՀՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մեծ եւ զգայացունց
սիրահարական տրամ 5 մաս
Շատ մօտ օրէն ԳԸՍՄԷԹ

ԽԻՍՏ ՓՈՐՁԱՌՈՒ

ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ ԽԱԼՖԱ ՄԸ

Որ 25 տարիէ ի վեր Պոլսոյ դեղարաններու եւ Տրօկերի Սանթրալներու մէջ ծառայած է, գործ կը փնտռէ համեստ պայմաններով։ Դէտք ունեցողները դիմեն Թերթիս Վարչութեան

ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ ՉԱԳՄԱՔՃԼԱՐ, ԹԻՒ 32

Զարդարեան գրատունը կը ծանուցանէ թէ՛ իր հրատարակութիւններէն հետեւեալները աշխարհի ամէն կողմը կը ղրկէ առանց թօսթի ծախս պահանջելու յանձնորդէն։ Հուլէթ 50, Բառարան Ֆրանսահայ 175, Զրուցատրութիւն անգլիերէն կաս ֆրանսերէն 30, Աղջկան մը Սիրտը 110, Վարժապետին Աղջիկը 100, Ցիշատակարան երեք հատոր 600, Ուշ Լինի Նուշ Լինի 20, Կիւլիվէր 10, Խաչագող 140, Աշուղ Ղարիպ 40, Պաշտօնս Խոլմրալ է 5, Զորս Զաւեշտներ 25, Երկու Խուլեր 15, Երգարան 50, Հաֆըզ 25, Օմար Խայամ 25 ղրուշ։

ԾԱՆՕԹ.—Օտար դրամները կ'ընդունուին օրուան գինով։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Նախկին եկեղեցական քննիչ Պ. Խ. Ճամճեան եւ Պ. Ն. Ներսէսեան կը կատարեն ամէն տեսակ Պետական եւ Թաղապետական տուրքերու եւ ի մասնաւորի Պատերազմական Վասակներու տուրքի եւ Թէմէթթիւի ժամին, ինչպէս նաեւ Թափուի խընդիրներու [illegible]

[illegible] ՎԱԼԱԹԱ, Քիւֆեր Սիւլէ խան թիւ 10, Հեռաձայն Պէյ. 2989։ [illegible] 10—2 եւ 2—5։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԾԱՒԱՐՇ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

Դատական գործերու հետ կ'ըստանձնէ նաեւ կալուածական եւ ժառանգական գործեր։ Նպաստաւոր պայմաններով կը կատարէ փոխառութիւն կալուածի եւ թանկարժէք քարերու փոխարէն։ Ընդունելութեան ժամերն են՝ առաւօտ ժամ 10—12 եւ կէսօրէ յետոյ ժամը 3—5. իր գրասենեակը, Պաճչէ Գաբու Պիրինճի Վազքմ խան թիւ 18։

ՏՔԹ. ԵՐՈՒԱՆԴ ԹԱՇՃԵԱՆ

Քաղաքային տարուան փորձառու
եւ Բարիզի հիւանդանոցներէն վկայեալ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ճրանկախտի, հին եւ նոր ջերմամիզութեան եւ արանց ու կանանց ծննդամիզային ախտերու

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԱՆԳԼԻ. ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ՄՕՏ ՔԻՒՉԻՒՔ ԱՑՆԱԼԸ ՃԱՇԱՐԱՆԻՆ ԿԻՑ, ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆԻՏԻ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏԱՆ Բ. ՅԱՐԿԸ

Ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն Արմատական դարմանում գիտական ամենավերջին միջոցներով.—Ճրանկախտի վիժեցում սկզբնաւորութենէն դիմուելու պարագային. — 914ի երակային ներարկումներ՝ բացարձակապէս առանց ցաւի.—Ամուսնութեան վկայագիր կը տրուի։ 5344

ՄԱՄՈՒԼ

ՉԷՍԹԸՐԻ ՎԷՃԸ

Վագըթ (Մէհմէտ Ասըմ). — Չէսթըրի խնդիրը որքան բուռն վէճի առարկայ դառնայ, Ըսմէթ փաշայի տեսակէտը ցոյց կու տայ թէ այդ խնդիրը պէտք ազդէ՞ թէ ոչ Խորհրդաժողովի ճակատագրին վրայ, այսինքն այդ հարցը պատերազմի պատճառ պիտի ըլլա՞յ։ Ըսմէթ փաշայի խօսքերուն իմաստը սա է. «Քաղաքական վէճ մը չէ աս, այլ իրաւական վէճ մը։ Հետեւաբար, չեմ կարծեր որ հաշտութեան բանակցութիւններուն վրայ ազդէ»։ Այս խօսքերը ցոյց կու տան թէ Թուրք պատուիրակութիւնը ինչպէս պիտի հետապնդէ այս խնդրին պաշտպանութիւնը։ Արդարեւ, գործը այնքան ծանրակշիռ հանգամանք չունի, ինչպէս կարծուեցաւ սկիզբը։ Թուրք պատուիրակութեան ու Ֆրանսացիներուն մէջ եթէ ուղղակի համաձայնութիւն չգոյանայ, ի վերջոյ խնդիրը իրաւարարութեամբ կրնայ լուծուիլ։ Երկու կողմին համար ալ անլուծելի խնդիր մը չէ աս, քանի որ կենսական շահերու հետ կապ չունի։ Ամերիկացի ու Ֆրանսացի դրամատէրերու հետ առնչութիւն ունեցող գործ մըն է։ Ֆրանսական կառավարութեան դիրքը այս մասին դատակարգի մը շահերը պաշտպանելու կը ձգտի։ Ի վերջոյ կարելի է ըսել Ֆրանսայի դրամատէրներուն. «Կը պնդէք որ Ամերիկացիներուն տրուած մենաշնորհները ձեզի կը պատկանի։ Մենք ժխտական պատասխան կու տանք։ Այդ պարագային՝ պիտի կրնա՞ք ձեր պնդումը ապացուցանել երկու կողմին վստահութիւնը վայելող դատարանի մը առջեւ»։ Հաւանական չէ որ Ֆրանսացի դրամատէրները մերժեն այսպիսի առաջարկ մը։ Մերժումը կը նշանակէ բացէ ի բաց խոստովանիլ անիրաւութիւնը։

Խնդիրը այդ փուլին մէջ մնալէ յետոյ՝ վիճաբանելի հարց մը ըլլալէ կը դադրի, ու դատարանին կամ իրաւարական ատեանին կողմէ լուծուելիք իրաւական հարց մը կը դառնայ։ Գիտենք թէ իրաւունքը մեր կողմն է. հետեւաբար վստահ ենք թէ՝ արուելիք որոշումը մեզի նպաստաւոր պիտի ըլլայ։ Չէսթըրի ծրագրին դէմ պնդում ընող Ֆրանսացի դրամատէրերը օրին մէկը պիտի ստիպուին հոս կենալ իրենց ըրած պնդումներէն։ Սակայն, երբ իրաւական վէճ մը իրաւարարութեան յանձնուի, պէտք է նկատի ունենալ անոր նպաստաւոր ու աննպաստ արդիւնքը։ Ենթադրենք որ իրաւարարական մարմինը զօրաւոր փաստեր գտնէ, Ֆրանսացի դրամատէրներուն պնդումը արդարացնող։ Այդ պարագային՝ ի՞նչպէս պիտի լուծուի խնդիրը։ Ազգ. Մեծ Ժողովի որոշումը ջնջելով՝ երկաթուղագիծերու մենաշնորհները Ֆրանսացիներուն պիտի՞ վերադարձնէ։ Այս հաւանականութիւնը չենք կրնար մաքէ անցընել բնականաբար։ Որովհետեւ արդարամտական չէ։ Շատ աւելի ծանր բան մըն է Ազգ. Մեծ Ժողովին մէկ որոշումը ջնջել քան թէ օտար պետութեան հպատակներուն շահերը պաշտպանելու խնդիրը։ Թուրք ազգին արժանապատուութեան հետ առընչութիւն ունեցող այսպիսի պահանջ մը չի կրնար ընել օտար պետութիւն։

Եթէ երբեք իրաւարարական մարմինը խղճի համոզում գոյացնէ թէ Ֆրանսացի դրամատէրերը կարգ մը իրաւունքներ ունին, այդ պարագային՝ փոխարինու հատուցում մը պիտի յանգի խնդիրը։ Ինչպէս կը տեսնուի, Չէսթըրի ծրագրին ընդունելութենէն առաջ եկած վէճը անլուծելի գործ մը չէ ինքնին։ Հաշտութեան անկեղծ կուսակից և զօր պետութիւնները պիտի կրնան կարգադրութեան եղանակ մը գտնել։ Ուստի խնդիրը դարձեալ կը դառնայ Դաշնակիցներու բարի կամեցողութեան վրայ։ Այս անգամ հաշտութիւն պիտի կնքուի՞ թէ ոչ. ասիկա հասկնալու համար պէտք է գիտնալ պետութիւններու հոգեկան հակումները և այժմու քաղաքականութիւնը։ Առ այժմ առէ կասկածելի նշան չկայ Դաշնակից պետութիւններու բարի դիտաւորութեան մասին։ Եղած խօսքերը լոկ ենթադրութիւններ են։ Պետութեանց իրական հակումները յառաջիկայ բանակցութեանց մէջ ի յայտ պիտի գան։ Հետեւաբար, քիչ մը սպասելու է։

ԴԱՇՏՆԱԲԱՐ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԸ

Վաթան (Ահմէտ Էմին). — Իրաւունքներու պաշտպանութեան խմբակցութիւնը բացորոշ ծրագրով մը մէջտեղ ելած է անվհեր։ Այդ խմբակցութեան գլուխը գտնուողները իրենց խօսքին տէր մարդիկ են, «Այս երկիրը պիտի ազատենք», ըսին ու իրենց խօսքը ապացուցին փայլուն կերպով։ Ասիկա հաստատ մուրհակ մըն է վաղուան համար։ Ազգին սաուար մեծամասնութիւնը կը գնահատէ այդ ընթացքը։ Սակայն, այս հսկայ զանգուածէն դուրս մնացած հայրենակիցներ կը գտնուին։ Այդ մարդիկը գէշ աչքով դիտել՝ կը նշանակէ մեզի տարակարծիք եղողները արհամարհել։ Իրաւունք չունինք այդ արհամարհանքը ցոյց տալու, որքան ալ երկրին համար օգտակար նկատենք մեր համոզումը։ Յառաջդիմութիւնը երաշխաւորող կատարելագործութեան գաղտնիքը կը կայանայ ներհակ համոզումները յարգելուն մէջ։ Միայն թէ ամէն համոզումի տէր անձերէն կը պահանջենք որ բացէ ի բաց պայքար մղեն։ Իրենց զէնքերը պէտք է մաքուր ըլլան, բայց ոչ գաղտնի։ Երկրին համար վնասակար են այն մարդիկը, որոնք մթութեան մէջ թոյն կ'արձակեն, և իրենց գաղափարները թաքուն կերպով կը թելադրեն պարզամիտ մարդոց։ Այդ մարդիկը ժողովրդական գերիշխանութեան ամէնէն մեծ թշնամիներն են։ Թերթի մը համար հայրենասիրական պարտականութիւն մըն է երեւան հանել այդ գաղտնի գործունէութիւնը և անոր նպատակը։ Այս տեսակէտով է որ իաչքմի և ինիխարմի (Իթթիհատական) պետերուն վրայ կը խօսինք, առանց անձնական քինախնդրութիւն ունենալու։ Անոնց մէջ կան կան երկրին համար օգտակար հայրենակիցներ, եթէ փոխեն իրենց հին ամբողջութիւնները։ Եթէ այդ ղեկավարները գործնական հայրենասիրութիւն ունենային, ընտրութեանց գործին չէին խառնուեր բնաւ, նկատելով որ ասիկա օգտակար պիտի ըլլար երկրին համար։ Այդ պարագային՝ անձնական յարձակումներ ալ չպիտի կրէին։ Դժբախտաբար նախընտրեցին երկրին վնասակար ըլլալ։ Այդ անձերը առօ համերաշխութիւն չունին. ընդհակառակը շատ կէտերու մասին անհամաձայնութիւն կայ մէջերնին։ Կարգ մը կէտերու մէջ ալ համաձայն են։ Օրինակի համար, անոնք կը նախանձին որ իրենց մենաշնորհը համարած ղեկավարութիւնը ուրիշներու ձեռքը կը գտնուի. ուստի իրենց Օճախին համար ջանքեր կը թափեն։ Ինչպէս Հիւսէյին Ճահիտ պէյ խոստովանեցաւ, գաղտնի քառօ, գաղտնի կազմակերպութիւն կայ, բայց օրինական գոյութիւն չկայ։ Սակայն ընտրական գործին մէջ երէկուան զէնքերով կ'ուզեն կռուիլ։ Այս անգամ պահ մը վարանեցան, նկատի ունենալով կացութեան փափկութիւնը։ Էնկիւրի մարդ ղրկեցին, օրինական հանգամանք մը ձեռք բերելու համար։ Պարենաւորման նախկին նախարարութեան պաշտօնատարներէն Ալի պէյ սա առաջարկը ըրած է Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի. «Մենք պատրաստ ենք մեր կազմակերպութեան միջոցաւ օժանդակել Իրաւունքներու Պաշտպանութեան խմբակին համար։ Մեր պայմանն է մէկ քանի մէջուս ունենալ։ Սակայն չենք պնդեր այս պայմանին վրայ։ Իսկ եթէ երկրին օգտին համար աւելի յարմար կը դատուի որ ցրուինք ու ընտրութեանց չմասնակցինք, պատրաստ ենք ցրուելու»։ Երեւութապէս, ասկէ աւելի հայրենասիրական դիմում չի կրնար ըլլալ։ Բնականաբար, յանուն Իթթիհատի եղած այդ դիմումը չընդունուեցաւ։ Որովհետեւ Իթթիհատ անցեալին խառնուած է, և ոչ օք իրաւունք ունի անոր անունով խօսելու։ Ընտրողական յանձնաժողովը քննելէ յետոյ այդ առաջարկը, աւելի օգտակար նկատեց որ անոնք գործօն դեր մը չունենան ընտրութեանց մէջ։

Խնդիրը պիտի փակուէր, եթէ երբեք այդ դիմումը անկեղծ ըլլար, որով անտեղի բռի-բռաներ առաջ չպիտի գային։ Հիմա հասկցուեցաւ որ անկեղծ չէր եղած դիմումը։ Էնկիւրիի պատասխանին վրայ՝ փոխանակ ցրուելու, ընդհակառակը ղեկավարները աւելի ուժգին թափով գործի փարեցան։ Այս խարդախութեան շնորհիւ, Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ շատ դիւրաւ պիտի կրնային ապահովել Օճախին դերքը։ Ասկէ առաջ տեսանք թէ անոնք ի՛նչ ընթացք բռնեցին Թաղապետական ընտրութեանց մէջ, օգտուելով Իրաւունքներու Պաշտպանութեան խմբակին Պոլսոյ մէջ կազմակերպութիւն չունենալէն։ Գաղտնի մեքենային մանեւրը բացորոշ է այսօր, որ է ձեռքի տակէ աշխատիլ, առանց գոյութիւնը յայտնելու։ Անոնք յարձակումներ ընել կու տան թերթերու միջոցաւ։ Սակայն շատ դժուար է յաջողցնել այս տեսակ գաղտնի գործունէութիւն մը։ Խարդախութիւնն ալ անզօր է այդ մասին։ Գառըզիւղի մէջ մեծ գործունէութիւն ցոյց կու տան, և իրենց ամենէն կարող անձերէն մէկը, Ֆաթիհի նախկին պատասխանատու քարտուղարը, Գառը գիւղ ղրկած են, Թաղապետական նոր ընտրութեանց առթիւ, ընտրական գործը ղեկավարելու համար։ Բայց այս գործունէութիւնը բնաւ չազդեր հանրային կարծիքին վրայ։ Անիկա չի նախընտրեր ծրագիր չունեցող, գաղտնի աշխատող, մասամբ իրենց անցեալին հաշիւը չտուող, անձնական քաղաքականութիւն վարող կարգ մը մարդիկը։ Մանաւանդ «խաչճի» բառը դառն յուշեր կ'արթնցնէ Պոլսոյ ժողովուրդին մէջ։ Այս պատճառով է որ գաղտնի կը գործեն անոնք, ու իրենց գաղտնի մեքենան կը վարեն, շնորհիւ նիւթական լայն աղբիւրներու։ Նախ կ'ուզեն գերազանցութիւն ձեռք բերել։ Յետոյ՝ կը թունաւորեն անհատները իրենց միայն ծանօթ եղող գաղտնի մէթոտներով։ Ամէն հայրենասէրի վրայ պարտք կը ծանրանայ գաղտնի այս խառողները պարտութեան մատնել, ապացուցանելով որ ամէն ինչ պէտք է բացայայտ ըլլայ։ Կառավարութեան ալ պարտքն է ընտրութեանց մէջ չէզոք մնալ և քուէարկութիւնը ազատ թողուլ։ Ան պարտաւոր է գաղտնի գործունէութիւնը երեւան հանել։ Ամէն ընկերակցութիւն պէտք է ցոյց տայ իր պատասխանատու անձերը ու նիւթական միջոցները։

Այս յօդուածը գրելէ յետոյ՝ Քէմալ պէյի յայտարարութիւնները կարդացի։ Դրամներս փոխելու պէտք չեմ զգար, քանի որ անձերու հետ գործ չունիմ։ Անոր խօսքերը իբր մուրհակ կ'ընդունինք։ Քէմալ պէյի կողմէ արտաքին թշնամիներուն ուղղուած խօսքերը ճիշդ տանելին արտասանուած են։ Ասոնք, որոնք յոյս դրած են մեր ներքին երկպառակութեան վրայ, բաւական պիտի խորհին Քէմալ պէյի այդ խօսքերուն հանդէպ, որոնց համաձայն, ազգը մէկ զանգուած պիտի կազմէ թշնամիին դէմ։

ՔԷՄԱԼ ՊԷՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻՒ

Թանին (Իսմայիլ Մուշթագ). — Քէմալ պէյի կողմէ Վագըթի եղած շատ բացորոշ յայտարարութիւնները վերջ տուին Իթթիհատի գաղտնի գործունէութեան մասին ատենէ մը ի վեր տարածայնուած բռի-բռաներուն։ Անոնք որ գիտեն Քէմալ պէյի բարոյականը, և երկու տարի անոր հետ Մալթայի մէջ աքսորական եղած են, խղճի ձայնով կրնան խոստովանիլ այդ յայտարարութիւններուն անկեղծութիւնը։ Քէմալ պէյ կ'ըսէ թէ Մալթայէն վերադարձէն ի վեր իր ուղեգիծը եղած է երկրին պաշտպանութիւնը ամէն ձեւով ու համերաշխութեան հաստատումով, առանց վիճաբանութեան մտնելու ներկայ փափուկ վայրկեաններուն մէջ։ Անոնք որ հայրենասիրութիւնը մենաշնորհ չդարձնողներու մտայնութեամբ կը կարդան այդ յայտարարութիւնները, մէկ վայրկեան իսկ չեն վարանիր յայտնելու թէ սխալ են բռի-բռաները, քանի որ Քէմալ պէյ կը խոստանայ որ ոչ ինք և ոչ ալ իր ընկերները դժուարութեանց չպիտի մատնեն Իրաւունքներու Պաշտպան խմբակցութիւնը։ Իթթիհատը Թէճէտտիւտ կուսակցութեան փոխանցուելէ յետոյ՝ անգոյ կուսակցութեան մը անունով ոչ ոք կրնար գործունէութիւն ցոյց տալ։ Հետեւաբար, Իթթիհատի վերագրուած առաջարկները ու բանակցութիւնները պաշտօնական բնոյթ չունէին ու կարծիքի փոխանակութիւններ էին պարզապէս։ Սակայն համախոհ եղողները կրնան հաւաքուիլ և ուրիշ քաղաքական կազմակերպութեանց հետ համաձայնիլ կամ տարակարծիք ըլլալ։ Այսպէս ըրած են կարգ մը անձեր, բայց յետոյ հրաժարած են իրենց գաղափարէն, միութիւնը պահպանելու համար ներկայ փափուկ կացութեան մէջ։ Ամէն պարտաւոր մարդ այսպէս կ'ընէ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՓԱՆՔԱՅԻ Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ մասնաճիւղերը ազգային տօնի առթիւ երկուշաբթի, 23 Ապրիլ, գոց պիտի ըլլան։

ՓԱՍՏԱԲԱՆԻՆ ՍԻՒՆԱԿԸ

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՕՐԷՆՔ ՉԻ ԿԱ՞Յ

Թերթերու միջոցաւ անպաշտօն կերպով կը տեղեկանանք որ Թ. Ա. Մ. Ժ.ը ընդունելով գործավարներու խորհուրդին որոշումը, ջնջեր է 1 Ապրիլ 1334 թուականաւ հրատարակուած բնակարանի օրէնքը։

Մօտ ատենէն անշուշտ յիշեալ լուրը պաշտօնապէս կը հաստատուի — ինչ որ հաւանական է — և կամ կը հերքուի։

Մինչ այդ, փութամ անմիջապէս ըսել թէ չէ եղած օրէնք մը որ այնքան անբախտ եղած ըլլայ իր նպատակին հասնելու գործին յաջողութեանը մէջ, որքան մեր բնակարանի օրէնքները, որոնք հրատարակուեցան հետզհետէ բարեփոխել ու ճաւխացնել սխալներով...

Ո՞վ չէ կարդացեր Վիքթոր Հիւկոյի «Աւազախրումը», ուր անմահ բանաստեղծը կը նկարագրէ մարդը, որ քանի կը ձգտի դուրս գալու կոխուող աւազի ճախճախուտէն, այնքան թիզ մը եւս կը մխրճուի հոն՝ գտնելով վաղահաս վախճանը։

Բնակարանի առաջին այդ օրէնքը շատ աւելի յուսատու էր քան զինքը յաջորդողները, որոնք բուն նպատակէն դուրս շատ մը ագեղութիւններու առաջնորդեցին ու այս վերջնոց մէջ մխրճեցին հետզհետէ իրենց ենթակայ եղողները։

Այդ 1334ին հրատարակուած օրէնքը լաւագոյնն էր ըսի, բաղդատմամբ միւսներուն— ինչ որ կը վկայեն ու կը հաստատեն իրաւագէտ պաշտօնակիցներ—, նայելով անոր համառօտ յօդուածներուն կշռուած ու մտածուած հանգամանքը, ուրկէ, դժբախտաբար զրկուած էին 4 Մայիս և 16 Դեկտ. 1336 և 9 Սեպտ. 1338 թուականներու մէջ յաջորդաբար հրատարակուած նոյնատեսակ օրէնքները։

Այս վերջինները, իրենց մութ ու առաձգական իմաստով խմբագրուած յօդուածներով ո՛չ միայն մազի մը չափ օգտակար չեղան ոչ սեփականատիրոջ և ոչ ալ նոյն իսկ վարձակալին, այլ, ինչպէս ըսի, ենթակաները՝ վարձակալ թէ տանտէր, մղեցին ապօրինի միջոցներու ետեւէ ու կեղծիքի մարզին մէջ, մոռցնել տալով իրենց հրատարակման բուն ու ճշմարիտ նպատակը։ Բարեբախտաբար այդ վերջի երեք օրէնքները կանուխէն դադրեցան ի զօրու ըլլալէ Թ. Ա. Մ. Ժ.ի կառավարութեան կողմէ, նկատուելով [illegible] (իբր թէ անոնք գոյութիւն ունեցած չըլլային)։ Արդարեւ ի՛նչ գեղեցիկ տապանագիր այդ օրէնքներուն համար...

Կը լսեմ թէ, հիմա որ բնակարանի օրէնքները ջնջուած են կամ պիտի ջնջուին, վարձակալներ ահ ու դողի մատնուեր են ու արտասունքներ սկսեր են ծոր տալ քիչ մը ամէն կողմէ։

Թո՛ղ հանդարտին վարձակալները ու բնաւ պանական երկիւղի չմատնուին, համոզուելով որ առանց օրէնքի չէ մնացած երկիրը. կայ քաղաքային օրինաց (Մէճէլլէ) վարձակալութեան մասը, որ ապահոված է— և քիչ մըն ալ ինդատ — վարձակալներու իրաւունքները։

Թող թէ ասկէց զատ տնտեսագիտական անխախտ օրէնքն ալ իրենց օգնութեան կը հասնի, վասն զի այլեւս չկայ հիմա այն պահանջքը, որ գոյութիւն ունէր պատերազմի շրջանին ու անկէ անմիջապէս վերջ, որով մատուցումը շատ աւելի պիտի ըլլա՞յ՝ պատճառելով վարձքերու գինը։ Բայց սա ալ չմոռնանք աւելցնելու որ վարձակալներ այլեւս չպիտի կարենան չարաշահել իրենց յանձնուած կալուածները, որոնցմէ պէտք է որ օգտուէին միմիայն բաւարար վարձքի մը փոխարէն, առանց եղծելու ու ոտնակոխ ընելու սեփականատիրութեան նուիրական իրաւունքը։

Դուն կալուածատիրոջ, այնքան ալ միամիտ պէտք չէ ըլլայ ան կարծելով որ այլեւս հասած է ժամը իր վարձակալներու կոկորդին կռչելու և ուզած վարձքի գինը պահանջելու անոնցմէ։ Եթէ այդպէս մտածէ ան, չափազանց կը սխալի ու շատ շատ իր յախուռն ընթացքով կիրքերուն է որ ծառայած և սակայն իր շահուն ալ կէս մը տուած կ'ըլլայ։

Քաջալերի՞չ է միթէ—սեփականատիրոջ համար անշուշտ—տեսնել իր պարապ տան առանց վարձակալի պատուհանին ապակիին վրայ փակցուած «վարձու տուն» աղերսող վերտառութիւնը, որուն արդէն յաճախ կը հանդիպինք այս վերջերս, վերյիշեցնելով մեզ նախապատերազմի օրերը։

Յիշեցէք նոյնպէս, ո՛վ սեփականատէրեր. Թրքական սա առածը. «Էվ սահիպինին պիր էվի վար, քիրաճընըն պին...»։

ՎԱՐԱԴ

ՓԱՐԱՒՈՆԻ ԱՆԷԾՔԸ

ԿԱՄ ՄԺԵՂԻՆ ԽԱՅԹՈՒՄԸ

«Ըընտէյ էքսբրէս»ի մէջ կը կարդանք հետեւեալ խիստ շահեկան մանրամասնութիւնները Լորտ Գարնարվօնի Եգիպտոսի մէջ կատարած պեղումներուն հետեւանքով մժեղէ մը խայթուելուն առթիւ.

Լորտ Գարնարվօն, որուն Եգիպտոսի մէջ կատարած պեղումները ու գիւտերը վերջերս ամբողջ գրական աշխարհը ծափահարեց, մժեղի մը խայթումէն մահուան անկողինը ինկաւ, մինչ ամբողջ աշխարհ անհամբեր դարձած էր Թութանքամէնի 3 միլիոն ոսկի արժէքով թանկագին գանձերու գիւտին համար։ Մ՛ըզ. այդքան մեծ աշխատութեան մը ամենապզտիկ պատճառով մը կիսկատար մնալը և նշանաւոր մարդու մը այդքան պզտիկ, տկար միջատէ մը զգետնուիլը, իրաւ որ ծիծաղելի է։ Այն ձեռքը որ Թութանքամէնի որբազան գերեզմանին մէջը երկարած ու անոր անաղարտ մարմինին դպած էր, այժմ անգործութեան դատապարտուած է։ Լորտ Գարնարվօնի ծանր հիւանդութեան լուրը Եգիպտոսի մէջ մեծ զարմանք մը չի պատճառեց։ Բնիկները այս առթիւ փսփսալով գլուխնին կը ճօճեն, որովհետեւ գիտէին թէ 3000 տարի առաջուան կարդացուած անէծք մը կար անոր դէմ, որ պիտի համարձակէր անհանգիստ ընել Թութանքամէնի փարաւոնին դամբանը։ Այդ նզովքը պարապ բան մը չէր։ Եգիպտոսի քուրմերու մատեանները կ'ապացուցանէին թէ մարմնոյն դարերու ընթացքին տեւական պահպանումը կրօնական սրբազան պարտք մըն էր իրենց համար։ Թագաւորական հոգին երբեմն երբեմն կը վերադառնար մարմինին մէջ։ Բացայայտօրէն կը հետեւի թէ եգիպտացին պիտի անիծէր այն մարդը, որ կ'աղարտէր կամ կը գողնար մարմինը և այսպէս հոգին կը դատապարտէր թափառելու անտուն անտէր, մինչեւ յաւիտեան։

***

Հին Եգիպտացիք հմուտ պեղպանակներ էին։ Անոնք այնպիսի անէծքներ կ'ընէին, որոնք իրենց բուն նպատակին կը ծառայէին։ Այսպէս անոնք կրնային իրենց անձնական թշնամիները սարսեցնել և մեռցնել։ Հին Ուխտի պատմութիւնը և եբրայական պատմուածքները լեցուն են այսպիսի օրինակներով։ Տիտոս Թագաւորը իր յաւէն ծայր զառամութեամբ համարձակեցաւ սրբապղծել սուրբ տաճարը. անիկա անիծուեցաւ և իր դէմ արձակուած նզովքին հետեւանքով, մժեղ մը մտաւ իր ականջին մէջ. մժեղին բզզիւնը իր ուղեղին շուրջ անտանելի էր. որքան հրամայեց ծառաներուն որ բզզիւնը խղդելու համար սալերը զարնեն, բայց օգուտ չունեցաւ, աղմուկը երթալով շատցաւ ու որքան չարչարելով մահուան դուռը առաջնորդեց։

Մարդ կը խորհի թէ 3000 տարի առաջուան անէծք մը կրնա՞յ արդի լուսաւորեալ դարու մէջ սեւէ մէկուն ազդել ու վնասել։ Այս մասին շատ մը վաւերական դէպքերու օրինակները կան։ Ամեն Ռայի իշխանուհիներէն մէկուն մումիայի սնտուկը գնուելով բրիտանական թանգարան տարուեցաւ։ Մումիան ինքնին սնտուկէն անհետացած է, բայց կը հաւատան թէ իշխանուհիին վրէժխնդիր ոգին սնտուկին կ'այցելէ։ Այն լուսանկարիչը որ սնտուկին կափարիչին վրայէն իշխանուհիին պատկերը լուսանկարեց, տպելէն վրայ փոխանակ կափարիչին վրայի պատկերին, եգիպտացի կնոջ մը խոժոռ ու թշնամական նայուածքով պատկերը տեսաւ, որ չէրտակի իրեն կը նայէր։ Մէկ շաբաթ վերջ պատկերահանը մեռած էր խորհրդաւոր կերպով։ Մումիայի այդ սնտուկը երբ առաջին անգամ երեւան հանուած էր Եգիպտոսի մէջ, չորս Եւրոպացիներ առած էին զայն, դժբախտութիւնը իրենց ետեւէն հասած էր, ու տարին չի լրացած, անոնցմէ երկուքը իրենց հարստութիւնը կորսնցնելով թշուառութեան մէջ մեռած էին, մէկը սպաննուած էր, իսկ չորրորդին ալ մէկ ձեռքը կտրուած էր։ Նոյն այդ մումիայի սնտուկին կափարիչը Անգլիա ղրկուած էր ընտանիքի մը, որ, անլուր աղէտներու մատնուեցաւ, ու որոնցմէ ազատուելու համար սնտուկը կափարիչով Անգլիոյ պետական թանգարանը ղրկեց։ Սնտուկը փոխադրողն ալ մէկ շաբաթ վերջ մեռաւ։ Անկէ յետոյ ալ ո՛վ որ սնտուկին դպաւ կամ զայն քննեց՝ արկածի զոհ եղաւ կամ մեռաւ։

***

Անգամ մը հնախոյզ մը Եգիպտացիի մը դամբարանէն սնտուկ մը դուրս հանեց, որուն վրան մահուան սպառնալիք մը գրուած էր այն մարդուն համար որ պիտի ձեռք դպցունէր դագաղին. հնախոյզը կարդալով ծիծաղեցաւ այդ աւելորդապաշտութեան վրայ որ զինքը կը զգուշացնէր։ Քանի մը շաբաթ վերջ երբ որսի ելած էր, փիղի մը կողմէ կոխոտուելով կտոր կտոր եղաւ։

Ահա հիմա ալ Լորտ Գարնարվօն մժեղի մը խայթումէն թունաւորուած ծանր հիւանդ է։(*) Իր պեղումներուն հետ զուգադիպող տարօրինակ դէպքեր կը յիշուին։ Լորտին ընկերը Մր. Քարթըր դեղձանիկ մը ունէր զոր յետին ծայր կը սիրէր, և Գերեզմաններու Հովիտին մէջ գտնուած իր մենաւոր տունը անոր համար չքեղօրէն զարդարած էր։ Թութանքամէնի գերեզմանը բացուած ու գտնուած կարասիներուն վրայ շատ մը ոսկիէ օձեր քանդակուած էին, այդ օրն իսկ Մր. Քարթըր երեկոյին երբ տուն կը դառնար, լսեց դեղձանիկին վանդակին մէջ մեծ իրարանցում մը. տեսաւ որ թռչունը իր բերանը առած էր օձուն մը որ ճիշդ կը նմանէր իրեն տեսած օձերուն։ Թէև օձունը սատկեցուցին, բայց խեղճ թռչունը արդէն մեռած էր. այսպէս բնիկներուն արտօնիչը նկատողութեան առնուելիք ազդարարութիւն մըն էր։ Մի՞ գուցէ Թութանքամէնի թագաւորական ոգին էր որ իր մարմնոյն առած պարբերական այցելութեան միջոցին, հանդիպեցաւ իր յաւիտենական տունը քանդող ձեռքերու և բարկութենէն մժեղի մը կերպարանքը առնելով, իր թունալից վրէժը ներարկեց քանդող ձեռքերուն։ Բնիկները այսպէս կը հաւատան և իրարու փսփսալով կ'ըսեն թէ չկրնար ըլլալ սովորական մժեղ մը որ կարենար այդքան մահացու թոյնով մը խայթել։

ԼՔԵԱԼ ԳՈՅՔԵՐՈՒ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔԸ

1. 1331 Մայիս 14 թուակիր արժամեայ օրէնքին համաձայն, այլուր փոխադրուած իրական կամ իրաւական անձերուն լքած գոյքերը, պահանջները և պարտքերը, ասոնց համար կազմուած յանձնաժողովներուն՝ ամէն մէկ անձի համար զատ զատ պատրաստելիք «մազպաթա»ներուն վրայ, դատարաններու կողմէ կը կարգադրուին։

2. Ա. յօդուածին մէջ յիշատակուած անձերուն փոխադրութեանց ատեն սեփականատէր եղած իճարէթէյնլի կալուածներուն և վաքըֆ կալուածներուն, էվգաֆի գանձէն եւլ անշարժ կալուածներուն ելմտական գանձին անունով արձանագրութիւնը կատարուելով, երկու տեսակ անշարժ կալուածներուն գնահատուելիք փոխարժէքներէն միայնոյ քանակութիւնը՝ կարգադրութենէ յետոյ, յիշեալ գանձերուն կողմէ տէրերուն անուան իբր աւանդ կ'արձանագրուի։ Յիշեալ գոյքերուն մասին ծագելիք բոլոր դատերուն մէջ, ելմտական գանձը հակառակորդ կ'ըլլան, և այդ արարքներուն սեփականութեան ապացուցման համար «մուվազաա»է զերծ ըլլալու պայմանաւ, Թափուի սէնէտէն զատ կ'ընդունուին նաև ուրիշ փաստաթուղթեր։ Եթէ դատարանով հաստատուի թէ մեկնողները իրենց մեկնումէն 30 օր առաջ կալուածական փոխանցումներ (ֆէրաղ) կատարած են, այդ տեսակ գործողութիւնները չեղեալ պիտի նկատուին։ Նոյնպէս եթէ հաստատուի որ մեկնումէն սկսեալ մինչև մէկ տարի, հաստատուի որ փոխանցումներու մէջ «մուվազաա» և կամ վոլխառութիւն տեղի ունեցած է, այդ գործողութիւնները չեղեալ պիտի նկատուին։ Առանց օրինական պայմանագրութեան, անիրաւաբար (ֆիւզուլէն) գրաւուած լքեալ կալուածներ, յանձնաժողովին որոշումով 15 օրուան մէջ կը պարպուին և կը յանձնուին կառավարական ամենաբարձր պաշտօնատարին։

3. Յիշատակուած անձերուն դրամները ու լքեալ շարժուն արարքները, պարտքերը և պահանջները՝ Ա. Յօդուածին մէջ յիշուած յանձնաժողովին նախագահին և կամ փոխանորդին կողմէ կը հաւաքուին, ետ կ'առնուին ու կը գանձուին ու դրամի եւ լքեալ գոյքերէն վէճի առարկայ չեղածները աճուրդով կը ծախուին, և գոյացած դրամներն ալ տէրերուն անունով աւանդաբար ելմտական սնտուկներուն յանձնուին։

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

(*) Այս գրութիւնը հրատարակուած ըլլալով Ապրիլի սկիզբը, Լորտ Գարնարվօն, որ այն ատեն ծանր հիւանդ էր, անկէ քանի մը օր վերջ մեռաւ։

4. Լքեալ գոյքերու տէրերուն դէմ պահանջ ունեցողները եթէ Թուրքիոյ մէջ են 4, իսկ եթէ արտասահման կը գտնուին 6 ամսուան ընթացքին անձամբ կամ փոխանորդաբար պէտք է դիմեն յանձնաժողովներուն և իրենց տոմսերը արձանագրել և ընդունիլ տալ ու պէտք է որ բնակավայր մը ցոյց տան յանձնաժողովին գումարած տեղը ամէն տեսակ գեկուցմանց համար։ Թէև այս պայմանաժամին ուարտամէջն եւք, բացուելիք դատերու մասին ընդհ. տրամադրութիւնները պիտի յարգուին, բայց այս կարգի դատերու մէջ, եթէ դատախազելը բողոքելէ վերջ երդում ընել չուզէ, դատաւորները չեն կրր նար վճիռ տալ։ Մինչեւ այս օրէնքին գործադրութեան թուականը, սակ բողոքելէ եւք, երդումէ հրաժարելով ձեռք բերուած և տակաւին կատարելապէս չգործադրուած ի բացակայութեան վճիռները չեղեալ նկատուելով, տէրերը այս օրէնքին համաձայն դատ հետապնդելու ազատ են։ Այս յանձնաժողովները ամէն պարագայի մէջ իրենց կազմութենէն մինչեւ մէկ տարի պէտք է կատարեն իրենց պաշտօնը։ Այս պայմանաժամէն եւք գործողութիւնը չլրացած խնդիրները կըյանձնուինպատկանած դատարաններուն։

5. Յանձնաժողովները ամէն տեսակ պահանջները և պարտքերը արձանագրելով կ'սաւցեն անոնցմէ ճիշդ տեսածներնին ընդունելով կ'արձանագրեն և լքեալ գոյքերու յատուկ դատերը ծանուցանելով տէրերը կը ղրկեն պատկանեալ դատարանը, ամէնուն գոյքերուն և հաշիւներուն հաւասարակշռութիւնը պարզող անջատ անջատ մազպաթաներ պատրաստելով անոնց վաւերացեալ պատճէնները կը հաղորդեն և անոնց բուն օրինակները մանրամասն թուղթերով կը յղեն ընդհ. դատախազին, որ կը յանձնէ այս մազպաթաները նախագահ ատեանին։ Պահանջատէրերը կրնան մազպաթաներու դէմ 15 օրուան միջոցին պատկանեալ դատարանի առջեւ դիմողութիւն ընել։ Օրէնքին տրամադրութիւնն է նաև հետեւեալը. — Այս օրէնքին հրատարակութենէն առաջ մեկնողներու գոյքերուն վրայ դատարաններու և պաշտօնական հաստատութիւններու կողմէ դրուած նախազգուշական արգելքները (ինթիաթի հաճզ) չեղեալ կը նկատուին և կ'ենթարկուին ներկայ օրէնքին տրամադրութեանց։ Միայն թէ ափերածի հաճզները կը գործադրուին։ Ո եւ է ձեւով անյայտացած, մեկնած և օտար կամ գրաւուած երկիրներ, ինչպէս նաև Պոլիս և շրջակաները փախած անձերուն շարժուն և անշարժ ինչքերը կ'ենթարկուին ներկայ օրէնքին տրամադրութեանց։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԲՆԻԿ ԷՐՊԱԱՑԻ Գ. Յարութիւն Իօղիկեան, Թուականէս 3ուկէս տարի առաջ Ժընէվ կը գտնուէր, իր հօրաքրոջ ղաւակները Տիկին Բերրոն և Կիւլինեայ (Մահտեսի Մանուկեան) զինքը կը փնտռեն։ Տեղեկութիւն ունեցողները Թող հաճին Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Նուսրէթ խան, Թիւ 4, տեղեկացնել Կ. Յ. Տառուրեաններու։ 6—4

— Ամերիկայէն կը փնտռուին Ալեքսանդրապոլեցի Սաթենիկ, Սիրան, Շմաւոն և Գէորգ Մինասեաններ։ Տեղեկացնել Ռուսահայերու և Կովկասահայերու Միութեան։

ՑԱՆԿ

Անատոլուէն Հայկոյ հասնող հայ տարագիրներու
(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Միքայէլ Տ. Միքայէլեան Երզն. Մթն.
Եղիսաբեթ » » Մթ. գղ
Գաբրիէլ Գէորգեան » Ղարատ
Մկրտիչ Տիրացուեան » Կարմի.
Արմենակ Շահինեան »
Աստղիկ » »
Խոսրովուհի Ղազարեան »
Վազգանուշ » »
Ռոմելա Գալէնտէրեան »
Խաչատուր Դըզղափանեան » Մեղ.
Աւետիս Սուքիասեան » Մթնի
Սիրանուշ Ճէկէրեան »
Սիրանուշ Պէքլեան »
Հոփփսիմէ Անթիկեան »
Բարկէն » »
Զարմայր Ֆաալիկեան »
Մանուկ Հալէլեան »
Մարգրիտ Սուքիասեան » Մհմցէք
Խորէն Զաքիկեան » Տաճրակ
Գէորգ Քէշիշեան »
Նուարդ » —Քղի
Փառանձեմ Զամոզլեան Երզ. Բզուան
Արուսեակ Շամախեան »
Կիրակոս Էքնոյեան » Խարաբշ
Յարութիւն Թորոսեան »
Մարգրիտ » »
Վարդենի Թորոսեան »
Սրբուհի » »
Բերրոն Մարտիկեան » Բզուան
Փարիզ » »
Աւետիս Փիրզիկեան »
Լուսիա » »
Արտաշէս Վարուժանեան »
Պայծառ Վարդապետեան » ՀոռոմՍ.
Մանուկ Սիմոնեան » Բթարիճ
Զուարթ Սէմիզեան » Մթնի
Մարգրիտ Օվագեան » Զիւթլկ.
Փարիզ Փէյնիրճեան »
Սիրանուշ Զաքարեան » Կիւլիւճէ
Մասիս Մանասէլեան » Երկան
Պետրոս Տ. Ստեփանեան »
Նարեկ Բեհեսեան » Կամախ
Ստեփան Թահմիզճեան »
Ովսաննա Այվազեան » Րոֆայիէ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՓՈԽԱՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Բնիկ Քէմախի Ուբի գիւղացի Դաւիթ Յարութիւնեան, կինը Լուսաբեր, զաւակները Յարութիւն, Վահան և Եւա, ինչպէս նաև անոր փոքր եղբայրը Սարգիս Յարութիւնեան, կինը Արուսեակ և զաւակը Բենիամին տարագրութեան ընթացքին մեռած ըլլալով, ժառանգորդ կը ներկայանայ հանգ. Դաւիթի և Սարգիսի եղբայրը Նազարէթ Յարութիւնեան։

Արդ. վերոյիշեալ հանգուցեալները եթէ ունին դեռ ողջ ուղղակի կամ անուղղակի ժառանգորդներ, կը հրաւիրուին երկամսեայ պայմանաժամի մէջ ներկայանալ Ազգ. Փոխանորդարանս ի ձեռին ունենալով [illegible] 2—2

Նաւլը Գարբու եկեղեցւոյ կալուածոց պարտքերով փաւրած վարձ[illegible] քողները պէտք է կիրակի առաւօտները ժամը 10—12 Թաղական խորհրդարան ներկայանան։

Կնիք Թաղ. խորհրդոյ
Ս. Յովհ. Եկեղեցւոյ Նաւլը Գարբու
3—3

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՇԱՆԺ ՍԱՆԹՐԱԼ
Քարաքէօյ, բէլ. Բերա 1126

ՈՒՐԲԱԹ 20 ԱՊՐԻԼ 1923
Գոցուեցաւ ժամը 5ին

Պետական պարտաթուղթեր				
Միաց. Քոնսոլիտէ		Օ. Ո.	160	
Րումէլի Երկաթուղի		»	11	—
Ներքին Փոխառութ. 5%		»	34	10
Բաժնէթուղթեր				
Անատօլուի Երկաթուղի 60			12	30
Գալիա		»	14	—
Պօմօնթի Ակսիօն		»	27	—
Պօմօնթի Ժուիսանս		»	15	—
Պարտաթուղթեր				
Անատօլու Երկաթուղի		Օ. Ո.	12	40
» »		»	9	10
Ելեկտրականութիւն 5%		»	4	25
Թիւնէլ 5%		»	4	70
Թրամուէյ 5%		»	4	35
Եգպ. Քրէտի Ֆոնսիէ 1886		»	96	—
» » » 1903		»	67	75
» » » 1911		»	83	50
Քուբոն		»	2	05
Չէք				
Լոնտոն		Ղրուշ	737	—
Ռումանիա 20 Լէյ		»	14	50
Ֆրանսա Օ. Ո.		Ֆրանք	9	60
Զուիցերիա »		»	8	50
Յունաստան »		Տրախմի	50	—
Հոլանտա »		Ֆլորին	1	60
Միաց. Նահանգ. »		Սենթ, Տոլար	63	50
Սպանիա		Փէսէթա	—	—
Իտալիա »		Լիրէ	12	80
Գերմանիա »		Մարք 17	000	—
Պելճիքա »		Ֆրանք	11	—
Պուլկարիա			84	—
Դրամներու Ընթացքը				
1 Անգլ. Թղթադրամ		Ղրուշ	785	—
20 Ֆրանս. Ֆրանք		»	210	—
20 Տրախմի (կտրուած)		»	37	—
20 Իտալ. Լիրա		»	155	—
20 Մարք		»	փր 9	—
20 Քուրոն		»	փր 5	—
20 Լէյ		»	15	—
20 Լէվա		»	23	50
20 Տինար		»	33	—
1 Տոլար		»	156	50
1 Օսմ. ոսկի Օսմ. Պանքա		»	280	—
1 Օսմ. ոսկեդրամ		»	677	—
Մէճիտիէ Արծաթ		»	59	—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ
20 ԱՊՐԻԼ 1923

Բարիզ	70.1	Սթօքհոլմ	17.48
Նիւ Եորք	4.66	Ժընէվ	25.68
Պրիւքսէլ	80.7	Մատրիտ	30.35
Ամսթէրտամ	11.87	Քրիսթիա.	25.87
Պերլին	132 000	Քօփէնհակ	24,06
Միլան	93.53	Բրակա	156.05
Պ. Այրէս	42.10/16	Վիէննա	880 000
		Հելսինկֆօր	168 05
		Լիզպօն	2.5/16

ԱՐԾԱԹ

Բացուած 327/16
Գոցուած 322/16

(Անգլ. անթել պաշտօնական)

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Բանկալթի, Դոնսթանթին փողոց, պատուաւոր ընտանիքի մը մէջ կահաւորուած սենեակ մը, իսկ Պալիր փողոցի մէջ ալ երկու սենեակներ վարձու են, նպաստաւոր պայմաններով։ Դիմել Վարչութեանս կէսօրէն վերջ։

ԹԱՏՐՈՆ ԲԸԹԻ ՇԱՆ

ՊԷՆԼԵԱՆ ՕՊԵՐԷԹԻ ԽՈՒՄԲ
Վարիչ Տնօրէն Եր. Թօլայեան
Կիրակի, 22 Ապրիլ 1923

Բացառիկ և հանդիսաւոր ցերեկոյթ ժամը 3ին, ի յարգանս անմոռանալի ժողովրդական կատակերգակ Ա. ՊԷՆԼԵԱՆԻ

ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ ՀՕՐ ՀՕՐ
Մեծ օպերէթ 3 արար

«Լէպլէպիճի»ի երգահան պանծալի Տիգրան Չուխաճեանի չքաւոր ՀԱՅԿ ՉՈՒԽԱՃԵԱՆ, շատ սիրուած կատակերգակ, կը կատարէ Լէպլէպիճիի դերը։

Ողբացեալ Պէնլեանի 30 տարուան բեմի երկսեռ գործակիցները պիտի մասնակցին այս բացառիկ ներկայացումին։

Նոր բեմադրութիւն ԱՇՈՏ ՄԱՍԹԵԱՆՑԻ կողմէ։

ԱՐՕԹԼՕԶ ՊԷՆԼԵԱՆԻ

Պէնլեան բեմի վրայ իր բոլոր գերերովը.— Զոնբրգ ամբողջ խումբին կողմէ.— Մեծ նուագախումբ՝ ղեկավարութեամբ ՈՒԿՆԱՏԻ։

Գիներուն վրայ յաւելում չկայ։ Տոմսերը հիմակուընէ կը ծախուին թատրոնին կիշէն։

ԹԱՏՐՈՆ

ՍԻՆԷՄԱ-ԷԼՄԱՏԱՂԻ ԲԱՆԿԱԼԹԻ
Տնօրէն Րէժիսէօր
Պր. ՑԱԿՈԲԵԱՆ — Պր. ԳԱՐԱԳԱՇ

ԱՐԵՒԵԼ. ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
21 ԱՊՐԻԼ ՇԲ. ԳԻՇԵՐ ժամը 9.30ին
կը բեմադրուի

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂԸ

Ցուցիչ տասն երեք արար
Տուէք Տէր եւ Տիկ. ՀԱՅԿ-ԱՐԱՄԷ
«ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՍՐՈՒԱԿԸ»
Մելոդրամ գալեայ 3 արար
Մասնակցութեամբ
ՊՐ. ՀԱՅԿ ՉՈՒԽԱՃԵԱՆԻ
22 Ապրիլ Կիր. գիշեր ժամը 9.30ին
«ՍԻՐՈՑ ՋՈՀԸ»
Տրամ 4 արար
Տուէթ եւ զուէթ

ՍԻՆԷՄԱ ՍԿԻՒՏԱՐ ԹԷՓԷ

Թէփէի թատրոնի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, սկսած է կանոնաւոր ամէն սինէմայի ներկայացումներուն, ցոյց տալով ամենայետնագոյն ֆիլմերը որոնք անծանօթ մնացած են Սկիւտարի հասարակութեան։ Այսօր և վաղը՝ Կիրակի՝ ցերեկը եւ գիշերը կը ներկայացուի, առաջին անգամ ըլլալով Պոլսոյ մէջ՝

"ԲԱՐՁՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԲԱԽՏԱԽՆԴԻՐ„Ը

6 ՄԱՍ

Մասնակցութեամբ
Ցայտնի դերասանուհի ԼԻՍԻ ԼԻՆԹԻ
Դշ. և Դշ. օրերը յայտագրի փոփոխում
«ԴԵՐԱՍԱՆ ԿԱՊԻԿ»Ը
Չզուայցունց առատ 4 մեծ մաս
Ինչպէս նաև Զարլս Զափլինի զաւեշտ
Գիները ժողովրդական

ՀՈՒԺԿՈՒ ՀԱՑԹՈՒԽ (խմորեղէն) մը որ 12 տարի աշխատած է այդ գործին մէջ, գործ կը փնտռէ որ և է փուռի մը մէջ նպաստաւոր պայմաններով։ Դիմել Օրթագիւղի գաղթականաց կայանը Մկրտիչ Ժամկոչեանի։

Արտօնատէր՝ ԱՐԱՄ ԻՆՃԻՃԵԱՆ
Պատասխանատու Տնօրէն՝ Է. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Վարչական Տնօրէն՝ ՍԱՐԳԻՍ ԳՕՉՈՒՆԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՓՈԽԱՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Բնիկ Բալուցի Պետրոս Բարսեղեան, որդի հանգ. Բարսեղ Բարսեղեանի 1915ին Բալուի մէջ անզաւակ մեռած և իր կինն Տիկ. Եղիսէ Բարսեղեան որդէն իրմէ առաջ մեռած ըլլալով, Պետրոսի ժառանգորդ կը ներկայացուին անոր հանգ. երկու եղբայրներուն Մանուկի որդին Մկրտիչ, որ նոյնպէս մեռած է և Պօղոսի որդիքը Օր. Լիւսի և Պ. Վահան Բարսեղեան, որոնք ի կեանս են։

Արդ, վերոյիշեալ հանգուցեալները եթէ ունին դեռ ողջ ուղղակի կամ անուղղակի ժառանգորդներ, կը հրաւիրուին երկու ամսուան պայմանաժամով ներկայանալ Ազգ. Փոխանորդարանս ի ձեռին ունենալով պէտք վաւերաթուղթերը։

ՍՊԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ

Հարաւային Ամերիկա գաղթող ազգայիններու դիւրութիւն մը ընծայելու համար Փալագաշեան գրատունը մամլոյ յանձնած է Սպաներէն խօսակցութեան գիրք մը, որ քանի մը օրէն հրապարակ պիտի ելնէ և որ պիտի ծախուի միմիայն 12ուկէս ղրուշի։ Գաղթավայրերէ հիմակուընէ ապսպրելու են, որովհետեւ միմիայն 1000 օրինակ կը տպուի առ այժմ. Փալագաշեան գրատուն Յասցէն է, Եհիմէէ Գալերրմ, Ղալաթիա, թիւ 695, Կ. Պոլիս։ 4—8

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԵԾ ԱՃՈՒՐԴ

(Մեկնումի առթիւ ստիպողական վաճառում)

Վաղը, Կիրակի, 22 Ապրիլ 1923, առաւօտեան ժամը 10,30էն մինչեւ իրիկուն հրապարակային աճուրդով տեղի պիտի ունենայ վաճառումը շատ մը շքեղ կարասիներուն, որոնք կը պատկանին զինուորական հրամանատարի մը եւ կը գտնուին՝

ՇԻՇԼԻ, ՖՈՒՐՈՒՆ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 67
ԿՐԻՒՆՊԷՐԿ ԽԱՆԻ
2 ԹԻՒ ԱՊԱՐԹԸՄԱՆԸ
(Պոմոնթի փապրիքային մօտ)

Այս կարասիներուն մէջ կան՝

Ճաշասենեակի մօտէրն կազմած մը, շքեղ ննջասենեակներ, ծոխ սալօն մը, պրոնզ մահճակալներ, գրադարանով միասին գրասենեակի ամբողջ կազմած մը, ժարտինիէրներ, ձեռքի լամբար, խաղասեղան, թաւիշէ եւ այլ կերպասներէ զանազան վարագոյրներ, բօրթ-մանթօ, էթաժէրներ, պիպլօներ, չինական վազօներ, ժամացոյցներ, զաքոններ, մանկալ, գաւաթներ, սեղանի սպասներ, ծածկոցներ, տղու կառ, բեր եւայլն։

ՓՈՒԽԱՐԱ ԵՒ ԱՅԼ ՄԵՏԱՔՍԷ ՓԱՏԻ ԳՈՐԳԵՐ
ԴԱՇՆԱԿ ՄԸ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԸ ԾԱԽՈՒ Է
Ծանօթ.— Արարթրմանն ալ վարձու է։ Վաճառումը կանխիկ է։ Գնորդը 3% աւելի պիտի վճարէ իբր աճուրդի տուրք։

Աճուրդի կազմակերպիչ
Ֆէնէրլէի Տնօրէնութիւն
Բերա, Թէաթրը փողոց, թիւ 17
Քրէքէն Բասաժ
Էրմիս նպարավաճառատան վրայ 5886

ԱՐԴՈՒԿԱՐԱՆ ԼԻՒՔՍ

Մաքուր և խնամուած օծիքներ և շապիկներ ունենալու համար դիմեցէք Բանկալթի, Հալաճը փողոցին դիմաց 279 թիւ, շարժագործ Ռուբէն Սայեանի «Լիւքս» արդուկարանը։

Տափիկներու նորոգութիւն և հագուստներու մաքրութիւն կը կատարուին խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։ 6—6

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՁԱՅՆ„Ի ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԹԵՐԹՕՆԸ — 16 —

ՏԱԽՏԱԿԷ ՄԱՐԴԸ
ԿԱՄ
ԳԱՂՏՆԻՔԻՆ ԲԱՆԱԼԻՆ

Ա. ՄԱՍ
ՍԻՐԵԼՈՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Գ.

Գոյքարը կարճ եղաւ ու վերջացաւ աւազակներուն նախատեսածէն բոլորովին տարբեր կերպով։

Քուէնթինի վրայ յարձակող երեք հոգիները իրարու ետեւէ գլտորուեցան մինչեւ սանդուղին ստորոտը, ուր Մաքսին անշարժ։ Քուէնթին ազատելու համար Եւան, որ սանդուղին վրայ կըսպասէր, ատրճանակ մը [illegible]

Քուէնթին Լօք, յաղթական ըլլալով, օգնութիւն կը կանչէր, վասնզի աւազակները, դուռ գցեռնած էր, որդէն կը վերսկսէին շարժիլ։

Ծառս էր, զանոնք անկարողութեան դատապարտելու համար կապի քանի մը ուժգին հարուածներով, երբ գետինը գլտորեցաւ, լախտի հարուած մը ստանալով։

Մորդամեքենան հոն էր։ Դուրս ելած էր մառանին դուռնէն, որուն հետ իր որջը կը հաղորդակցէր գաղտնապէս։ Անիկա բացարձակապէս կը գործէր մարդկային էակի մը պէս, որ օժտուած է չորագործ խելացկանութիւնով մը։

Նշան մը ըրաւ իր արբանեակներուն, որ ոտքի կ'ելլէին։ Քուէնթինը բռնեցին և սկսան քաշկռտել ։

— Առաջին յարկը տանինք զայն, ըսաւ Պիլ։ Այս տեղ ծառաները վայրկեանէ մը միր եռեւ ունենալու վտանգին ենթակայ ենք։

Վերցուցին նուաղած ճարտարագէտը և սանդուղէն վեր հանեցին զայն։

— Եթէ իմ խօսքիս նայիք, ըսէ կ'ըսենք՝ որ բանաշափկ հագցընենք, ըսաւ սւրիչ մը։

— Իրաւունք ունիք։ Չա՛րլի, աղաս։ Աղուոր խաղ մը պիտի ըլլայ։

Մորդամեքենան անոնց հետ կ'ելլէր։ Ուղղուեցաւ դէպի Եւայի յարկաբաժինը։

Աղջիկը իր դուռը պատնիշած էր կահերու միջոցաւ և գոցգոցալով կ'սպասէր որ ծառաները վազեն, իր օգնութեան կոչերուն վրայ։

Ծանր քայլ մը հնչեց սանդղագլուխին վրայ։ Ուժգին հարուածներ ցնցեցին դուռը։

Եւա սարսափով ետեւ դրան մէջտեղի սախտակին կտոր կտոր ըլլալը։ Սոսկաւեսիլ սարկայ մը, որ հսկայ գլուխի մը կը նմանէր, երեւցաւ խորտակուած դրան ճեղքերուն մէջէն։

— Հրէ՛շը, պոռաց Եւա, աչքերը խոշոր խոշոր բացած, հրէ՛շը, աւրուն խօսքը ըրած էր Մաքս։ Ուրեմն ճի՛շդ էր։

Ուրիշ սենեակ մը փախաւ, սուր աղաղակներ արձակելով և երկրորդ դուռի մը փականքները դրաւ։

Աւա՜ղ, արգելքը առաջինէն աւելի աղէկ չկրցաւ դիմադրել։ Պողպատեայ մարդուն կռուփներն և ծունկերը կը խորտակէին փայտերը, ինչպէս տղու մը մատները պիտի պատռէին թուղթի կտոր մը։

Այսպէս մէկ սենեակէն միւսը փախչելով, աղջիկը հասաւ իր սենեակը։ Ուժասպառ եղած ըլլալով, պահուեցաւ անկողնին ետեւ։ Իր վերջին ապաստանն էր անիկա և չէր տարակուսեր թէ հրէշը հոն ալ պիտի գար զինքը սպաննելու համար։

Սակայն կեղծ հիւանդապահները ամբողջապէս կաշկանդած էին Քուէնթին Լօքը բռնաշապիկի մը մէջ։

Պիլ, պզտիկ սրահի մը դուռը բանալով, ըսաւ.

— Հոս դնենք զանիկա։ Կապուած ըլլալուն համար պիտի չկրնայ շատով դուրս ելլել։

Աւազակները սենեակին մէջ ձգեցին իրենց կալանաւորը։

— Եւ հիմա, ըսաւ Պիլ, երթանք Պրէնթը փնտռելու։

Մաքս վազած էր, Եւայի աղաղակները լսելով, բայց երբ նշմարեց մարդամեքենան, խելոյն վար իջաւ դարձաւ, սոսկումէն խենթեցած, տունին բոլոր ծառաները իրար անցընելու համար։

Քուէնթին ինքզինքը կը գտնէր այն պզտիկ սրահին մէջ, ուր փակած էին զինքը։ Եւայի անձկութեան աղաղակները և մարդամեքենային հարուածներուն տակ տեղի տուող դուռներուն շարաչուք ձայները հասան իր ականջին։

(Շար.)